

บทที่ 3

ข้อมูลทั่วไปของกรรมการปักครอง

กรรมการปักครอง เป็นหน่วยงานหลักที่สำคัญของหน่วยงานหนึ่งของกระทรวงมหาดไทย โดยถือกำเนิดมาจากกรมมหาดไทย ซึ่งเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทยที่สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2435 โดยกรมมหาดไทย ฝ่ายพลเมือง มีหน้าที่รับผิดชอบการปักครองท้องที่ ซึ่งในขณะนั้น การปักครองในส่วนภูมิภาคจัดแบ่งหัวเมืองออกเป็น มนตรล เมือง และอำเภอ มีสมุหเทศาวินิบาล ผู้ว่าราชการเมืองและนายอำเภอเป็นผู้ปักครองบังคับบัญชา ข้าราชการและดูแลทุกชั้นของประชาชนเขตท้องที่นั้นๆ และมีกำหนดผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงานในระดับตำบลและหมู่บ้าน

กรมมหาดไทย ฝ่ายพลเมือง ได้มีการเปลี่ยนชื่อและปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการภายในมาเป็นลำดับ จนในปี พ.ศ. 2505 จึงเปลี่ยนมาใช้ชื่อ “กรรมการปักครอง” จนถึงปัจจุบัน

โครงสร้างของกรรมการปักครอง

การปรับปรุงโครงสร้างของระบบราชการครั้งสำคัญล่าสุดเกิดขึ้นสมัยปฏิรูประบบราชการในช่วงปี พ.ศ. 2545 ซึ่งได้กำหนดให้ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวง ทบวง กรมให้มีการกิจที่เหมาะสม และสามารถปฏิบัติงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจของรัฐ มีประสิทธิภาพ สร้างความคุ้มค่าในเชิงการกิจแห่งรัฐ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ลดภารกิจ และยุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจและทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การอำนวยความสะดวก สะดวก และการตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งพระราชบัญญัติระบุเป็นฉบับวิหารราชการ แผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมายสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูประบบราชการไปสู่การบริหารราชการไทยยุคใหม่ในครั้งนั้น โดยกรรมการปักครองมีการปรับเปลี่ยนภารกิจและอำนาจ หน้าที่ โดยมีการตัดโอนและรับโอนภารกิจ และอำนาจหน้าที่ รวมทั้งอัตรากำลังกับส่วนราชการอื่นทั้งภายในและภายนอกกระทรวงมหาดไทย และได้จัดทำกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปักครอง พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่ และแบ่งส่วนราชการให้สอดคล้องกับภารกิจ ดังนี้

1. ภารกิจของกรมการปกครอง

กรมการปกครองมีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความเป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็วและให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน

2. อำนาจหน้าที่ของกรมการปกครอง ประกอบด้วย

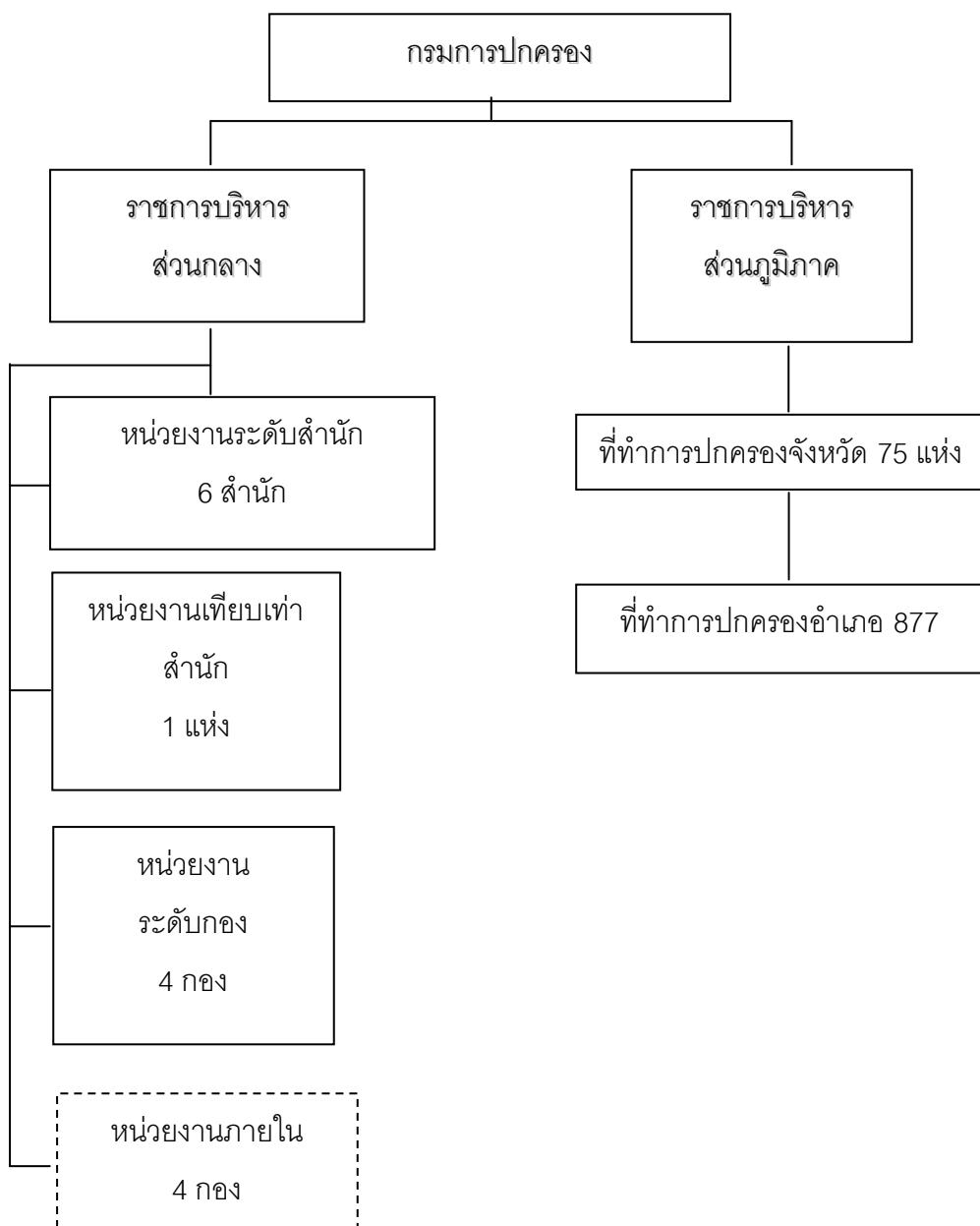
- (1) เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผน มาตรการ ติดตาม และประเมินผลด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
- (2) กระทำการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย สืบสวนคดีอาญาในหน้าที่พนักงานฝ่ายปกครอง และอำนวยความเป็นธรรมให้แก่ประชาชน
- (3) ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายใน งานการช่วย งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแลชาวเข้าและชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพและผู้ลบทนีเข้าเมือง งานสัญชาติ และงานกิจกรรมมวลชน
- (4) สนับสนุน สงเสริมการปกครองในระบบประชาธิปไตยและการเลือกตั้งทุกระดับ
- (5) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยกองอาสารักษาดินแดน
- (6) ดำเนินการพัฒนาและบริหารการปกครองท้องที่ในระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะการปกครองท้องที่
- (7) ดำเนินการและพัฒนาระบบงานทะเบียนราษฎร งานบัตรประจำตัวประชาชน และงานทะเบียนอื่น รวมทั้งการบริหารจัดการฐานข้อมูลกลางเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (8) ดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ
- (9) ดำเนินการสื่อสารเพื่อการบริหารงาน การรักษาความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงภายในประเทศ
- (10) อำนวยการ และสนับสนุนการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของนายอำเภอ
- (11) ปฏิบัติอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะกรรมการรัฐมนตรีมอบหมาย

3. การแบ่งส่วนราชการของกรมการปกครอง

กรมการปกครองได้ปรับปรุงและจัดแบ่งส่วนราชการ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- ราชกิจบริหารส่วนกลาง
- ราชกิจบริหารส่วนภูมิภาค

ภาพที่ 3.1
โครงสร้างกรมการปกครอง

- ราชการบริหารส่วนกลาง

ประกอบด้วย หน่วยงานระดับสำนัก 6 แห่ง หน่วยงานเทียบเท่าสำนัก 1 แห่ง หน่วยงานระดับกอง 4 กอง ดังนี้

ภาพที่ 3.2
โครงสร้างกรรมการปักครอง (ราชการส่วนกลาง)

- หน่วยงานระดับสำนัก 6 แห่ง

หน่วยงานระดับสำนักของกรมการปกครอง มีอยู่ทั้งหมด 6 หน่วยงาน ถือว่าเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการกิจกรรมหลักของกรมการปกครองตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง พ.ศ.2545 คือ มีภารกิจเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความเป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็ว และให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน

ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงานหลักของกรมการปกครอง

1. สำนักการสอบสวนและนิติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานกฎหมาย งานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในหน้าที่ของกรม รวมทั้งการให้คำปรึกษากฎหมาย และตีความข้อกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม

- ดำเนินการเกี่ยวกับการสอบสวนคดีอาญาบางประเภทและคดีอาญาทั่วไป การอำนวยการและประสานงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย การปราบปรามอาชญากรรม และการอำนวยความเป็นธรรมให้แก่ประชาชนในความรับผิดชอบของนายอำเภอ

- ดำเนินการด้านอำนวยการและประสานงานด้านรักษาความสงบเรียบร้อย และงานที่รับโอนภารกิจตามกฎหมาย 6 ฉบับจากสำนักงานตำรวจนครบาลแห่งชาติ

ภาระงาน

- ข้าราชการในหน่วยงานต้องดำเนินการเข้าควบคุมการสอบสวนคดีอาญาบางประเภท คือ ทะเบียนราชภัฏ บัตรประจำตัวประชาชน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือนและที่ดิน สตางค์พาหนะ การเก็บรักษาเงินมันเขื้อเพลิง ควบคุมสุสานและมาปนสถาน สาธารณสุข และการประณีตศึกษา ซึ่งในแต่ละปีจะต้องเข้าควบคุมการสอบสวนประมาณ 1,000 กว่าคดี และในปี พ.ศ.2552 ข้าราชการได้ดำเนินการเข้าควบคุมสอบสวนคดีอาญาจำนวน 1,493 คดี

นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินคดีเกี่ยวกับป้ายไม้และทรัพยากรของธรรมชาติ ตามคำน้ำใจ หน้าที่ของพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครอง ในปี 2552 เป็นจำนวน 7,064 คดี

- ดำเนินการติดตามการรายงานของผู้ปฏิบัติงานในจังหวัดและอำเภอในเรื่องของการแก้ไขปัญหาเรื่องร่องทุกช่องเรียนของประชาชน ซึ่งในปี 2552 ที่ผ่านมา ข้าราชการในหน่วยงานต้องรับผิดชอบการประสานข้อมูลจากจังหวัดและอำเภอเป็นจำนวน 18,588 เรื่อง

รวมถึงต้องตรวจสอบความถูกต้องการรายงานผลการดำเนินงานของจังหวัดและอำเภอทั้งหมด โดยการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลจากการรายงานทั้ง 75 จังหวัด

จำนวนบุคลากร

1. บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการสอบสวนคดีอาญาและคดีเกี่ยวกับป่าไม้จำนวน

15 คน

2. บุคลากรที่รับผิดชอบด้านการอำนวยความเป็นธรรมและการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องทุกข์ร้องเรียนของประชาชนจำนวน 16 คน

2. สำนักกิจการความมั่นคงภายใน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในประเทศ งานกิจการชายแดน งานควบคุมดูแลชาวเขาและชนกลุ่มน้อย งานกิจการศาสนาอิสลาม งานกิจการผู้อพยพและผู้หลบหนีเข้าเมือง รวมทั้งงานแก้ไขปัญหาด้านสังคมจิตวิทยาและเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในพื้นที่ ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคงของรัฐบาลที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมและกระทรวง

- ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารหมู่บ้าน อาสาพัฒนา และป้องกันตนเอง งานอำนวยการและประสานงานแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและการชุมนุม เรียกร้อง ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความมั่นคง รวมทั้งบริหารงานฝึกอบรม และพัฒนาขีดความสามารถสามารถและสมรรถนะของกลุ่มมวลชน อาสาสมัครและพนักงานฝ่ายปกครอง

ภาระงาน

- ข้าราชการในหน่วยงานต้องดำเนินการกำหนดสถานภาพตามกฎหมายให้กับบุคคลที่ได้รับพิจารณาสภาพเพื่อกำหนดสถานะตามกฎหมาย โดยต้องทำหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติ ความถูกต้องและครบถ้วนของเอกสารคำร้องของผู้ยื่นคำร้อง แล้วส่งรายชื่อและแผ่นพิมพ์ลายนิรนามไปตรวจสอบประวัติตัวนักโทษ ยาเสพติดและประวัติอาชญากรรม และต้องจัดทำบัญชีรายชื่อผลการพิจารณาอนุมัติ และผลการตรวจสอบประวัติของผู้ยื่นคำร้องขอ มีสถานะตามกฎหมาย เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณา โดยในปี พ.ศ.2552 มีจำนวนผู้ยื่นคำร้องเป็นจำนวน 5,023 ราย

- ต้องดำเนินการจัดตั้งแหล่งข่าวประจำหมู่บ้านในให้ครบถ้วนจังหวัด เพื่อหาเบาะแสกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมที่เป็นอันตรายต่อสถาบันของชาติ ซึ่งในปี พ.ศ.2552 ได้ดำเนินการ

จัดตั้งแหล่งข่าวเป็นจำนวนถึง 71,973 หมู่บ้าน/ชุมชน นอกจากรายปีที่จังหวัด/อำเภอเพื่อจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารในการประชุมระดับต่างๆ จำนวน 84,440 หมู่บ้าน/ชุมชน ใน 72 จังหวัด

จำนวนบุคลากร

1. บุคลากรที่ดำเนินการด้านการกำหนดสถานภาพให้กับบุคคลที่ได้รับพิจารณาสภาพเพื่อกำหนดสถานะตามกฎหมาย มีจำนวน 5 คน

2. บุคลากรที่ดำเนินการจัดตั้งแหล่งข่าวมีจำนวน 10 คน

3. สำนักบริหารการทะเบียน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราชภรา บัตรประจำตัว ประชาชน และการทะเบียนหื่นที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม

ภาระงาน

- ข้าราชการในหน่วยงานต้องเดินทางไปยังพื้นที่ 27 จังหวัดซึ่งเป็นจังหวัดเป้าหมาย เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำทุจริตทางทะเบียนซึ่งเป็นจังหวัดที่ได้ร้องเรียนมาอย่างหน่วยงาน

- ลงพื้นที่ทุกจังหวัดและทุกอำเภอเพื่อประชาสัมพันธ์งานทะเบียนราชภรา

- จัดทำบัตรประจำตัวบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ปีละ 3,000 – 4,000 ราย โดยในปี พ.ศ. 2552 ได้จัดทำบัตรให้กับบุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เป็นจำนวน 4,840 ราย

- ให้บริการจัดทำบัตรประจำตัวประชาชนแบบเอนกประสงค์ (Smart Card) ณ สำนักทะเบียนต่างๆ จำนวน 1,078 แห่งทั่วประเทศ จำนวนเฉลี่ยปีละ 1 ล้านบัตร และในปี พ.ศ. 2552 ได้ให้บริการจัดทำบัตร Smart Card เป็นจำนวน 1,215,172 บัตร

- จัดชุดให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชนเคลื่อนที่ (Mobile Units) เพื่อให้การสนับสนุนจังหวัดและอำเภอ ในการออกให้บริการประชาชนถึงบ้านตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย

จำนวนบุคลากร

1. บุคลากรที่ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์งานทะเบียน มีจำนวน 10 คน

2. บุคลากรที่ทำหน้าที่ด้านทะเบียนและบัตร มีจำนวน 15 คน

4. สำนักบริหารการปกครองท้องที่

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบ เปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน การจัดทำแผนที่แนวเขตการปกครองทั่วประเทศ และการดูแลที่สาธารณสมบัติ ของแผ่นดินตามกฎหมาย
- บริหารและพัฒนาประสิทธิภาพของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สาวัตตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้าน
- ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้รับมอบหมายหรือนโยบาย ซึ่งไม่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการใด
 - อำนวยการ สนับสนุน และดำเนินการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมาย

ภาระงาน

- ทุกปีจะมีการจัดทำข้อมูลแนวเขตการปกครองที่มีการแก้ไข ซึ่งในปี พ.ศ.2552 ได้จัดทำเป็นจำนวนถึง 156 ตำบล
- ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจำนวนหมู่บ้าน และทำบันทึกค่าพิกัดตำแหน่งทุกหมู่บ้านซึ่งในปี พ.ศ. 2552 ได้ดำเนินการเป็นจำนวน 39 จังหวัด
- ฝึกอบรมอาสาสมัครต้นแบบประชาธิปไตยเป็นจำนวน 175,400 ราย
- จัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยในหมู่บ้านทั้ง 8,814 หมู่บ้าน จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 132,210 คน

จำนวนบุคลากร

1. จัดทำแนวเขตการปกครอง มีจำนวน 5 คน
2. ดำเนินงานด้านส่งเสริมประชาธิปไตย มีจำนวน 9 คน

5. สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดกำลัง วางบประมาณ การสั่งใช้ และการส่งบำรุง การให้การลงเคราะห์ช่วยเหลือ ตลอดจนการปรับปรุงสมรรถนะและขีดความสามารถของสมาชิก กองอาสารักษาดินแดน

ภาระงาน

- อำนวยการ และประสานงานด้านมวลชน ทั้งงานในวันสำคัญของรัฐบาล และ ของกระทรวงมหาดไทย

- อำนวยการ และประสานงานด้านยาเสพติด การตั้งจุดตรวจ การรักษาความปลอดภัยบนท้องถนนในเทศบาลอยุธยาฯต่างๆ ร่วมกับตำรวจ เช่น เทศกาลปีใหม่ เทศกาลสงกรานต์ เป็นต้น

- จัดทำกำลังพล เพื่อดูแลและให้ความปลอดภัยกับประชาชนที่โดยสารรถไฟใน 3 จังหวัดชายแดนใต้

จำนวนบุคลากร

1. งานด้านมวลชน มีบุคลากร 11 คน
2. งานด้านยาเสพติด 4 คน
3. งานด้านการรักษาความปลอดภัย 7 คน

6. สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ

หน้าที่ความรับผิดชอบ

- เสนอแนะนโยบาย และจัดทำแผน มาตรการติดตามและประเมินผลด้านการรักษาความเรียบร้อย และความมั่นคงภายใน

- พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการบริหารการปกครอง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน

- จัดทำและประสานแผนงานของกรมให้เป็นไปตามนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง รวมทั้งเร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของกรม

- ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำคำขอของบประมาณของกรม

- จัดระบบสำรวจ การจัดเก็บ และการใช้ประโยชน์ข้อมูลของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์ข้อมูลของกรม

ภาระงาน

- ขับเคลื่อนงานอำเภอ...ยึดเคลื่อนที่ โดยประสานงานให้ทุกอำเภอจัดให้บริการประชาชนเคลื่อนที่ ทั้งงานทะเบียนราชภูมิ งานบัตรประชาชน และงานบริการของอำเภอต้านอื่นๆ ให้ครบถ้วน 878 อำเภอภายใน 1 ปีงบประมาณ

- จัดทำแผนและขับเคลื่อนงานด้านการบริหารจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management : KM) ของสำนักซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6 กลุ่มงาน
- ดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายบริการประชาชนกรมการปกครอง ณ ห้างสรรพสินค้า

- พัฒนาระบบ e-Service ร่วมหลายหน่วยงาน ตามโครงการศูนย์บริการร่วม อำเภอ..ยืน อำเภอ..สืบ
- จัดทำหนังสือทำเนียบกำหนด ผู้ใหญ่บ้าน ทั้งประเทศ และจัดส่งไปยังทุกจังหวัด และอำเภอ

จำนวนบุคลากร

ภาระงานที่กล่าวมาข้างต้นมีบุคลากรรับผิดชอบงานจำนวน 4 คน

นอกจากสำนัก 6 แห่งที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจหลักของกรมป่าไม้ แล้ว ยังมีอีก 9 หน่วยงานที่ถึงแม้จะไม่ได้รับผิดชอบภารกิจหลักของกรมแต่ก็เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่อำนวยการ และสนับสนุนภารกิจของหน่วยงานหลักเพื่อให้งานของกรมภาคราชป่าไม้เป็นไปอย่างลiscely ดังนี้

หน่วยงานเทียบเท่าสำนัก 1 แห่ง

1. วิทยาลัยการป่าไม้

- ดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมและพัฒนาข้าราชการและลูกจ้างของกรม รวมทั้งพนักงานฝ่ายป่าไม้ ยกเว้นการพัฒนาข้าราชการระดับสูงและหลักสูตรทั่วไป

หน่วยงานระดับกอง 4 แห่ง

1. สำนักงานเลขานุการกรม

- ปฏิบัติราชการทั่วไปของกรมและราชการที่มิได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ

- ปฏิบัติงานสารบรรณของกรมป่าไม้

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการของกรมป่าไม้

- ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของกรมป่าไม้

2. กองการเจ้าหน้าที่

- จัดระบบงานและบริหารงานบุคคลของกรม เน้นแต่การฝึกอบรม

3. กองคลัง

- ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การบริหารงบประมาณ การพัสดุภาคราชสถานที่ และยานพาหนะ

4. กองการสื่อสาร

- ดำเนินการเกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน
- จัดหาซื้อและจัดทำเอกสาร เช่น แบบร่างรัฐบัญญัติ ประกาศ คำสั่ง ฯลฯ

หน่วยงานภายในระดับกอง

เป็นหน่วยงานที่มีได้จัดตั้งโดยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 จำนวน 4 กอง

1. สำนักงานผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง

- ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง
- การจัดทำแผนการตรวจราชการทั้ง 19 เขตตรวจราชการ
- การจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและเร่งรัด การติดตามการปฏิบัติราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- จัดทำสรุปและรายงานผลการตรวจราชการเสนอต่อผู้บริหาร

2. กองตรวจสอบระบบบัญชี

- ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบภายในของกรมให้เป็นไปตามระเบียบ
กระทรวงการคลังและระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

3. กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

- ดำเนินการเกี่ยวกับการให้คำปรึกษา เร่งเร้าประสาน และกำกับดูแลการ
บริหารงานของหน่วยงานในกรมให้เป็นไปตามเจตนาณณ์ของมาตรา 3/1 แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และประสานการดำเนินงานกับ
คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

4. ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางานปกครอง

- เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนเมือง กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการเทคโนโลยี
สารสนเทศ รวมทั้งกำกับ ติดตาม และประเมินผล บริหารและพัฒนาระบบ
- สารสนเทศและการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการปกครองท้องที่ การ
รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายใน
- ศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบ และประยุกต์ใช้วัตกรรมระบบสารสนเทศสมัยใหม่
เพื่อพัฒนาการบริหารงาน
 - เป็นศูนย์กลางเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารราชการระดับอำเภอ
จากการกิจและโครงสร้างของกรมการปกครองที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
กรมการปกครอง พ.ศ.2545 แสดงให้เห็นว่าการกิจหลักของกรมการปกครอง คือ งานเกี่ยวกับการ
รักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความเป็นธรรม การปกครอง
ท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน ซึ่งมีหน่วยงานภายใต้ในกรมการปกครองที่
รับผิดชอบการกิจหลักดังกล่าว 6 หน่วยงาน ด้วยกัน คือ

1. สำนักการสอบสวนและนิติการ รับผิดชอบด้านการอำนวยความเป็นธรรม
 2. สำนักกิจการความมั่นคงภายใน รับผิดชอบงานด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ
 3. สำนักบริหารการทะเบียน รับผิดชอบงานด้านการทะเบียน
 4. สำนักบริหารการปกครองท้องที่ รับผิดชอบงานการปกครองท้องที่
 5. สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน รับผิดชอบงานด้านการอาสารักษาดินแดน
 6. สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ รับผิดชอบงานด้านการบริการ
- สำหรับหน่วยงานอื่นอีก 9 หน่วยงานถือว่าเป็นหน่วยงานสนับสนุน ทำหน้าที่สนับสนุนภารกิจของกรมการปกครองให้บรรลุเป้าหมาย

การประเมินผลแบบตัวชี้วัด

1. ความเป็นมาของระบบการประเมินผลแบบตัวชี้วัด

การประเมินผลแบบตัวชี้วัดเกิดขึ้นตามเจตนาرمณ์ของแนวคิดการพัฒนาระบบราชการซึ่งเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 เป็นต้นมา โดยได้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ

1. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1

บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติราชการ กรณีมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติราชการ ทั้งนี้ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจ”

2. พระราชบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 12 กำหนดว่าเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อกองระรูมณฑรี เพื่อกำหนดมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ และมาตรา 45 กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีคณะกรรมการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษร หรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ และประกาศของส่วนราชการเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับบริหาร ความคุ้มค่าในภารกิจ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ ก.พ.ร. กำหนด

3. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2546 – พ.ศ. 2550) ยุทธศาสตร์ที่ 1 การปรับเปลี่ยนกระบวนการและวิธีการทำงาน กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการประเมินผลการดำเนินงานโดยจัดให้มีการเจรจาและทำข้อตกลงว่าด้วยผลงานประจำปี ให้สอดรับกับแผนยุทธศาสตร์และแผนดำเนินงานรายปีกับหัวหน้าส่วนราชการไว้เป็นการล่วงหน้า รวมทั้งให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามข้อตกลงดังกล่าวทุกสิ้นปี และถือเป็นเงื่อนไขส่วนหนึ่งของการให้เงินรางวัลประจำปีแก่ส่วนราชการ

4. คณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2546 มีมติเห็นชอบในหลักการและรายละเอียดของแนวทางและวิธีการในการสร้างแรงจูงใจเพื่อเสริมสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ โดยกำหนดให้ทุกส่วนราชการจะต้องทำการพัฒนาการปฏิบัติราชการและทำข้อตกลงผลงานกับผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผล และจะได้รับสิ่งจูงใจตามระดับของผลงานตามที่ตกลง

เมื่อได้มีมติคณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบให้ส่วนราชการต้องทำการพัฒนาการปฏิบัติราชการและจัดทำข้อตกลงผลงานเพื่อประเมินผลและได้รับสิ่งจูงใจจากการปฏิบัติงาน รับรู้มาแล้วจึงได้มอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นผู้ดำเนินการเจรจาข้อตกลง และประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ

- 1) เพื่อให้ส่วนราชการสามารถจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการได้อย่างเหมาะสมและมีการประเมินผลงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการอย่างมีคุณภาพ น่าเชื่อถือ
- 2) เพื่อนำผลการประเมินมาจัดสรรสิ่งจูงใจแก่ส่วนราชการได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม
- 3) เพื่อให้ส่วนราชการมีการปฏิบัติราชการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และประโยชน์สุขของประชาชน

- 4) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ คณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผลและเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ร. มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการได้อย่างเหมาะสม

2. รูปแบบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ

การประเมินผลการปฏิบัติราชการดังกล่าว อยู่ในรูปแบบของการประเมินผลแบบตัวชี้วัด โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการ รวมถึงกรรมการปกครองจะต้องได้รับการประเมินผลการปฏิบัติราชการแบบตัวชี้วัด เพื่อรับสิ่งจูงใจตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ ซึ่งอยู่ภายใต้กรอบการประเมินผลทั้ง 4 มิติ คือ

มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลตามแผนปฏิบัติราชการ แสดงผลงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของแผนปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน

มิติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ แสดงการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการในการให้บริการที่มีคุณภาพ สร้างความพึงพอใจแก่ผู้รับบริการ

มิติที่ 3 ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ แสดงความสามารถในการปฏิบัติราชการ เช่น การลดรอบระยะเวลาการให้บริการ การบูรณาภรณ์ ภาระประยัด พลังงาน เป็นต้น

มิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร แสดงความสามารถในการบริหารการเปลี่ยนแปลง ขององค์กรและการพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความพร้อมในการสนับสนุนแผนการปฏิบัติราชการ

โดยภายใต้แต่ละมิติ สำนักงาน ก.พ.ร. และกรมการปกครองจะต้องมีการเจรจาเพื่อจัดทำตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ให้มีความท้าทายและเหมาะสมกับภารกิจหลักของกรมการปกครอง และสำนักงาน ก.พ.ร. จะมีการตรวจติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างต่อเนื่อง

การประเมินผลแบบตัวชี้วัดจะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำคำว่าของแผนการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการ โดยเป็นคำว่าของส่วนราชการฝ่ายเดียว ไม่ใช้สัญญาและใช้สำหรับระยะเวลา 1 ปี โดยในคำว่าของแผนการปฏิบัติราชการจะประกอบด้วยข้อตกลงเกี่ยวกับแผนปฏิบัติราชการ ครอบคลุมการประเมินผล ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติราชการ น้ำหนัก เป้าหมาย/เกณฑ์การให้คะแนน

3. โครงสร้างการประเมินผล

ในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการประกอบด้วยคณะกรรมการประเมินผลทั้งของสำนักงาน กพ.ร. และกรมการปกครอง คือ

1. คณะกรรมการกำกับการจัดทำข้อตกลงและการประเมินผล ทำหน้าที่กำหนดกรอบหลักเกณฑ์การเจรจาข้อตกลงผลงาน เป้าหมาย วิธีการประเมินผล และจัดสรรสิ่งจูงใจ กำกับให้ส่วนราชการและคณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผลดำเนินการตามหลักเกณฑ์อย่างมีมาตรฐาน และแก้ไขปัญหาอันเกี่ยวกับการจัดทำข้อตกลงและประเมินผล

2. คณะกรรมการเจรจาข้อตกลงและประเมินผล เป็นคณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งโดยประธาน ก.พ.ร. ทำหน้าที่เจรจาข้อตกลง ผลการพัฒนาการปฏิบัติราชการ ตัวชี้วัดค่าเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนน รวมทั้งทำหน้าที่ประเมินผลการปฏิบัติราชการตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้

โดยในการเจรจาความเหมายะสมของตัวชี้วัด และเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในระดับกรม ซึ่งรวมถึงกรรมการปักครองด้วยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้มอบหมายให้บริษัท ทริส ทำหน้าที่ดำเนินการเจรจากับหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมเพื่อตกลง ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนนตัวชี้วัด

3. คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการของกรมการปักครอง (CCO) ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการของกรมการปักครองให้บรรลุเป้าประสงค์ของการพัฒนาระบบราชการ รวมถึงจัดสร้างทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในการเปลี่ยนแปลง และแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดขึ้น

คณะกรรมการชุดนี้ประกอบไปด้วยรองอธิบดีกรมการปักครอง กลุ่มภารกิจด้านการบริหารงานปักครองเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการจากทุกสำนัก/กอง เป็นกรรมการ และหัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (ก.พ.ร. กรมฯ) เป็นกรรมการและเลขานุการ

4. การกำหนดตัวชี้วัดของกรมการปักครอง

หลังจากที่สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดให้ทุกส่วนราชการต้องกำหนดตัวชี้วัดเพื่อจัดทำเป็นคำรับรองการปฏิบัติราชการ ดังนั้น ในปี พ.ศ.2547 กรมการปักครองจึงได้ดำเนินการจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการ โดยได้นำภารกิจหลักของกรมการปักครองมาเป็นกิจกรรมหลักที่กรมการปักครองจะนำมาพัฒนา และวัดผลการปฏิบัติราชการอย่างเป็นรูปธรรม คือ

1. แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติราชการของกรมการปักครอง

- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/กฎระเบียบ เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนด้านการทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อปรับปรุง/ขยายพื้นที่การให้บริการด้านทะเบียนและบัตรฯ ด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์

- การลดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ โดยการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและวิธีการปฏิบัติราชการ ในการให้บริการงานทะเบียนและบัตรประจำตัวประชาชน การทำบัตรผ่านแดน การรับเรื่องราวร้องทุกข์ โดยเสนอให้สำนักงาน ก.พ.ร. ประเมินผลจำนวน 8 กระบวนการ คือ

- การทำบัตรประจำตัวประชาชน จาก 36 วัน ลดลงเหลือ 15 นาที

- การรับแจ้งเกิด จาก 30 นาที ลดลงเหลือ 15 นาที

- การรับแจ้งตาย จาก 30 นาที ลดลงเหลือ 15 นาที

- การรับแจ้งการย้ายที่อยู่ จาก 60 นาที ลดลงเหลือ 15 นาที

- การจดทะเบียนสมรส จาก 30 นาที ลดลงเหลือ 15 นาที

- การจดทะเบียนรับรองบุตร จาก 3 ชั่วโมง ลดลงเหลือ 30 นาที

- การตรวจคัด และรับรองรายการ จาก 1 วัน ลดลงเหลือ 10 นาที ทະเบียนจากฐานข้อมูล
- การเปลี่ยนชื่อตัว จาก 30 นาที ลดลงเหลือ 15 นาที
- การเพิ่มคุณค่าคุณภาพการให้บริการ โดยจัดให้มีระบบรับฟังความคิดเห็นจากผู้รับบริการ เพื่อนำความคิดเห็นเหล่านี้มาปรับปรุงบริการ เช่น การปรับปรุงขยายเวลาการให้บริการประชาชน (Extra Hour Services) โดยเปิดให้บริการประชาชนเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาพักเที่ยงของวันทำการ และวันเสาร์ตั้งแต่ 08.00 น. ถึง 16.00 น. การปรับขยายโครงการให้บริการประชาชนเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One – Stop Service) การจัดระบบบัตรคิว เป็นต้น
 - การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้กับงานบางส่วน เช่น งานทะเบียนราชภัฏ คือ การแจ้งเกิด แจ้งตาย แจ้งย้ายที่อยู่ งานทะเบียนทั่วไป คือ การจดทะเบียนสมรส ทะเบียนกражยา ทะเบียนอาชญากรรม งานบัตรประจำตัวประชาชน คือ การออกบัตรประจำตัวประชาชน การจัดทำสำเนารายการฯ รวมถึงการนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาสนับสนุนการปฏิบัติงานอื่นๆ เช่น การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์ (E-Procurement) การจัดทำเวปเพจ/เวปไซต์ กรมการปกครอง (DOPA.COM) เป็นต้น

2. ตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรมการปกครอง

กรมการปกครองได้เริ่มน้ำการประเมินผลแบบตัวชี้วัดโดยได้จัดทำเป็นคำรับรองการปฏิบัติราชการตั้งแต่ พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน โดยกรมการปกครองมีจำนวนตัวชี้วัดที่ต้องรับผิดชอบในแต่ละปี ดังต่อไปนี้

- พ.ศ. 2547	มีจำนวน	28	ตัวชี้วัด
- พ.ศ. 2548	มีจำนวน	25	ตัวชี้วัด
- พ.ศ. 2549	มีจำนวน	30	ตัวชี้วัด
- พ.ศ. 2550	มีจำนวน	34	ตัวชี้วัด
- พ.ศ. 2551	มีจำนวน	28	ตัวชี้วัด
- พ.ศ. 2552	มีจำนวน	21	ตัวชี้วัด

สำหรับตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2552 ของกรมการปกครอง ที่มีทั้งหมด 21 ตัวชี้วัด สามารถซึ่งรายละเอียด สำนัก/กองที่รับผิดชอบได้ดังนี้

ตารางที่ 3.1
ตัวชี้วัดของกรรมการปกครองปี 2552

มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผล

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
1.	ขั้นภาคดีเยี่ยมสอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา	สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
2.	ร้อยละของปัญหาเรื่องร้องทุกข์เรื่องเรียนที่ได้รับการแก้ไขตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กรรมการปกครองกำหนด	สำนักการสอบสวนและนิติการ
3.	ระดับความสำเร็จในการพัฒนาระบบ e-Service ร่วมหลายหน่วยงาน ตามโครงการศูนย์บริการร่วม อำเภอ..ยิ่ง	สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ
4.	จำนวนผู้เชพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพติดลดลง	สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
5.	ร้อยละของบุคคลที่ไม่มีสถานะที่ชัดเจนที่ได้รับการพิจารณาสถานภาพเพื่อกำหนดสถานะตามกฎหมาย	สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
6.	ร้อยละของการซุ่มนุมโดยสงบในพื้นที่และไม่มีเหตุการณ์ร้ายแรงจนถึงขั้นต้องใช้กำลังเข้าสลายการชุมนุม	สำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน
7.	จำนวนอำเภอที่มีการดำเนินการกระบวนการไกล่เกลี่ยปะนอมข้อพิพาทของประชาชน	สำนักการสอบสวนและนิติการ
8.	ร้อยละของหมู่บ้านในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ผ่านเกณฑ์หมู่บ้านปลอดภัย	สำนักกิจการความมั่นคงภายใน
9.	ร้อยละเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการการให้บริการด้านปกครองของจังหวัด	สำนักบริหารการทะเบียน

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
10.	ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามเป้าหมายผลผลิตของส่วนราชการ	สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ

มติที่ 2 มติด้านคุณภาพการให้บริการ

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
11.	ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ	สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ
12.	ระดับความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและร่วมติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติราชการ	สำนักการสอบสวนและนิติการ
13.	ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต	กองการเจ้าหน้าที่
14.	ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ	สำนักการสอบสวนและนิติการ

มติที่ 3 มติด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
15.	ร้อยละของอัตราของการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน	สำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการอำเภอ
16.	ระดับความสำเร็จของการตรวจสอบภายใน	กองตรวจสอบระบบบัญชี
17.	ระดับความสำเร็จของการจัดทำต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต	กองคลัง
18.	ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรการประหยัดพลังงานของส่วนราชการ	กองคลัง
19.	ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการรักษามาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ	สำนักการสอบสวนและนิติการ

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
20.	ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนพัฒนาภูมายุทธ์ของส่วนราชการ	สำนักการสอบสวนและนิติการ

มิติที่ 4 มิติด้านการพัฒนาองค์กร

ลำดับ	ชื่อตัวชี้วัด	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
21.	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)	กองการเจ้าหน้าที่

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จากรายละเอียดตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ.2552 ของกรมการปกครองข้างต้น สามารถสุ่มรายละเอียดหน่วยงานที่รับผิดชอบตัวชี้วัดได้ ดังนี้

สำนักที่รับผิดชอบภารกิจหลักของกรมการปกครอง มีจำนวนตัวชี้วัดที่ต้องรับผิดชอบ ตามภารกิจหลักของกรมการปกครอง ดังนี้

1. สำนักอำนวยการของอาสาพัฒนาเดน รับผิดชอบ 3 ตัวชี้วัด

2. สำนักการสอบสวนและนิติการ รับผิดชอบ 6 ตัวชี้วัด

3. สำนักบริหารการทะเบียน รับผิดชอบ 1 ตัวชี้วัด

4. สำนักกิจการความมั่นคงภายใน รับผิดชอบ 2 ตัวชี้วัด

5. สำนักยุทธศาสตร์ฯ รับผิดชอบ 2 ตัวชี้วัด

6. สำนักการปกครองท้องที่ ไม่มีตัวชี้วัดที่ต้องรับผิดชอบ

สำหรับตัวชี้วัดที่เหลืออีก 7 ตัวชี้วัด เป็นตัวชี้วัดที่มีลักษณะสนับสนุนภารกิจของกรมการปกครอง คือ

1. สำนักยุทธศาสตร์ฯ รับผิดชอบ 2 ตัวชี้วัด

2. กองการเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบ 2 ตัวชี้วัด

3. กองตรวจสอบระบบบัญชี รับผิดชอบ 1 ตัวชี้วัด

4. กองคลัง รับผิดชอบ 2 ตัวชี้วัด

5. การดำเนินการประเมินผลแบบตัวชี้วัดของกรรมการปักครอง

ในการกำหนดตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกรรมการปักครอง จะเริ่มต้นด้วยการทบทวนยุทธศาสตร์ของกรรมการปักครองให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมใหม่ จากนั้นจึงเข้าสู่ระบบการเจรจาตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และเกณฑ์การให้คะแนน ระหว่างกรรมการปักครอง กับสำนักงาน ก.พ.ร. และบริษัททริส ตั้งแต่ตัวชี้วัดระดับกระทรวง ระดับกลุ่มภารกิจ และระดับกรม ทั้ง 4 มิติ คือ มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผลตามยุทธศาสตร์ มิติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ มิติที่ 3 ด้านประสิทธิภาพของการปฏิบัติราชการ และมิติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร หลังจากนั้น กรรมการปักครองต้องไปจัดทำคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปี เสนอให้รองปลัดกระทรวงกลุ่มภารกิจ และปลัดกระทรวงลงนามในลักษณะสัญญา (สัญญาฝ่ายเดียว = กรรมการปักครองรับผิดชอบ) เสนอวัสดุมติว่าการกระทรวง ส่งให้สำนักงาน ก.พ.ร. รวบรวมเสนอคณะกรรมการรับทราบ สำหรับการอนุมัติให้ความเห็นชอบ

จากนั้นกรรมการปักครองจะดำเนินการจัดทำรายละเอียดตัวชี้วัด (KPI Template) ส่งให้สำนักงาน ก.พ.ร. ตรวจสอบ และดำเนินการตามตัวชี้วัด ให้บรรลุเป้าหมาย โดยจะมีการติดตามผลการดำเนินงานด้วยระบบการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) รอบ 6 เดือน 9 เดือน และรายงานผลรอบ 12 เดือน (1 ต.ค. – 30 ก.ย.) ส่งให้สำนักงาน ก.พ.ร. และบริษัท ทริส ประเมินผลนำเสนอบนคณะกรรมการประเมินผลและคณะกรรมการรับทราบทั้งการจัดสรรงเงินรางวัลให้กับกรรมการปักครองด้วย

6. การประเมินผลแบบตัวชี้วัด

ในกระบวนการประเมินผลแบบตัวชี้วัดนั้น กรรมการปักครองได้แบ่งการประเมินผลออกเป็น การประเมินผลภายใน และการประเมินผลจากภายนอก คือ

การประเมินผลภายใน

ในการตรวจติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด กรรมการปักครองกำหนดให้สำนัก/กองที่รับผิดชอบตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีจะต้องมีการรายงานผลให้สำนักงาน ก.พ.ร. ของกรรมการปักครอง ทราบเพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการรายงานผลนั้นกรรมการปักครองได้กำหนดการติดตามผลงานด้วยระบบการประเมินตนเอง (Self Assessment Report) ในรอบ 6 เดือน (ต.ค.-มี.ค.) รอบ 9 เดือน (ต.ค.-เม.ย.) และรายงานรอบ 12 เดือน (ต.ค.-ก.ย.)

โดยข้อมูลที่ต้องให้รายงานให้ ก.พ.ร. ของกรรมการปักครองทราบ คือ ผู้กำกับดูแล ตัวชี้วัด ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด ผลการดำเนินการในรอบต่างๆ รวมถึงหลักฐานอ้างอิงที่แสดงให้เห็นว่าได้ดำเนินการจริง ซึ่งเมื่อ ก.พ.ร. ของกรรมการปักครองได้รับแบบฟอร์มการรายงานผลจากสำนัก/

กองเหลว ก็จะดำเนินการตรวจสอบ หากมีตัวชี้วัดใดที่มีความผิดพลาด หรือข้อมูลไม่สมบูรณ์ ก.พ.ร. ของกรมการปกครองก็จะให้สำนัก/กองที่รับผิดชอบตัวชี้วัดนั้นกลับไปประเมินตนเองใหม่

การประเมินผลภายนอก

เมื่อครบกำหนดการดำเนินงานตามตัวชี้วัดรอบ 12 เดือนแล้ว ทางสำนักงาน ก.พ.ร. และบริษัท ทริส จะเข้ามาประเมินผลการดำเนินงานของกรมการปกครอง โดยจะดำเนินการตรวจและซักถามผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดอย่างละเอียดเป็นรายตัวชี้วัด โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดวิธีการประเมินผลการปฏิบัติราชการของกรมการปกครอง ดังนี้

1) ศึกษาข้อมูล เอกสาร หลักฐาน ต่างๆ เช่น

- รายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำบรรจุของการปฏิบัติราชการ (Self Assessment Report : SAR) รอบ 6 เดือน รอบ 9 เดือน และ 12 เดือน

- เอกสาร หลักฐานประกอบอื่นๆ เช่น

- รายงานการประชุม
- คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ
- แผนการดำเนินงานที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ
- ภาพถ่าย

2) การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องต่างๆ เช่น

- ผู้กำกับดูแลตัวชี้วัด
- ผู้จัดเก็บข้อมูล

3) การสังเกตภารณ์ เป็นการพิจารณาการปฏิบัติงานต่างๆ ของส่วนราชการ เช่น

- สภาพแวดล้อมของสถานที่ที่ดำเนินการตามกิจกรรมหรือโครงการหลัก
- การเก็บรักษาและดูแลเอกสาร/ข้อมูล
- การมีส่วนร่วมของผู้บริหารระดับสูงของส่วนราชการ
- ระบบฐานข้อมูล
 - ความถูกต้อง เช่น แบบฟอร์มและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบข้อมูลก่อนและหลังการจัดเก็บทุกครั้ง รวมทั้งแบบฟอร์มและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการสอบถามข้อมูลต่างๆ จากเจ้าของข้อมูล
 - ความน่าเชื่อถือ เช่น ระบุแหล่งที่มาได้ชัดเจน สามารถสอบยันข้อมูลกับหน่วยงานเจ้าของข้อมูลได้ มีการจัดเก็บเป็นระบบและมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบในการจัดเก็บ

- ความทันสมัย เช่น ความถี่ในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันทุกครั้งที่ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงลงในระบบฐานข้อมูล
- ความสามารถในการตรวจสอบได้ เช่น ส่วนราชการมีความพร้อมในการให้คณานุกรุณาราชฯ ส่วนราชการ ภาคเอกชนและประชาชนตรวจสอบข้อมูลได้ติดต่อเดลฯ ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้ามาตรวจสอบข้อมูลได้

7. ผลการประเมินตัวชี้วัดของกรมการปกครอง

นับตั้งแต่ที่กรมการปกครองได้เริ่มน้ำการประเมินผลแบบตัวชี้วัดมาใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน กรมการปกครองได้รับผลการประเมินเฉลี่ยแต่ละปีดีถือว่าอยู่ในขั้นสูง ซึ่งสรุปรายละเอียดจำนวนตัวชี้วัด และผลคะแนนการประเมินได้ ดังนี้

- พ.ศ. 2547 มี 28 ตัวชี้วัด มีผลคะแนน 4.88 คะแนน เต็ม 5
- พ.ศ. 2548 มี 25 ตัวชี้วัด มีผลคะแนน 4.92 คะแนน เต็ม 5
- พ.ศ. 2549 มี 30 ตัวชี้วัด มีผลคะแนน 4.74 คะแนน เต็ม 5
- พ.ศ. 2550 มี 34 ตัวชี้วัด มีผลคะแนน 4.77 คะแนน เต็ม 5
- พ.ศ. 2551 มี 28 ตัวชี้วัด มีผลคะแนน 4.64 คะแนน เต็ม 5
- พ.ศ. 2552 มี 21 ตัวชี้วัด อยู่ระหว่างการประเมินผลคะแนน

8. สรุป

กรมการปกครองได้นำระบบการประเมินผลแบบตัวชี้วัดมาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งในการกำหนดตัวชี้วัดนั้นกรมการปกครองได้กำหนดตัวชี้วัดมาจากภารกิจหลักของกรมการปกครอง คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงภายในประเทศ การอำนวยความสะดวกความเป็นธรรม การปกครองท้องที่ การอาสารักษาดินแดน และการทะเบียน เพื่อให้ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย ได้รับบริการที่สะดวกรวดเร็วและให้เกิดความสงบสุขในสังคมอย่างยั่งยืน โดยมีสำนัก/กองที่รับผิดชอบภารกิจหลักของกรมการปกครองจำนวน 5 หน่วยงาน เป็นผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด คือ สำนักอำนวยการ กองอาสารักษาดินแดน สำนักการสอบสวนและนิติการ สำนักบริหารการทะเบียน สำนักกิจการความมั่นคงภายใน และสำนักยุทธศาสตร์และส่งเสริมการบริหารราชการ笨

ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของกรมการปกครองได้แบ่งออกเป็นการประเมินผลภายใต้ ก.พ.ร. ของกรมการปกครองจะเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานในเบื้องต้น จากนั้นจะมีผู้ประเมินผลภายใต้ ก.พ.ร. และบริษัทที่ปรึกษา ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผลให้คะแนนอีกครั้งหนึ่ง

ผลการประเมินของกรรมการปักครองในแต่ละปีถือว่ามีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูง โดยใน 5 ปีที่ผ่านมา (เริ่มตั้งแต่ปี 2547) กรรมการปักครองมีคะแนนการประเมินผลเฉลี่ยอยู่ที่ 4.79 คะแนน จากคะแนนเต็ม 5.00 คะแนน